

hangulatján is. Kezdenek lehullani a válaszfalak s egyetlen nagy feladatban kezdenek egygyé olvadni a pártok, a veszélybe került ősi alkotmány megvédekezésében.

De, amit ne adjon isten, áruljon el bár a parlamenti többség oly gyöngegséget, mely a bécsi hatalom előtt meghajol, az öntudatra ébredt magyar nemzet áll ma már őrt jogai felett és e nemzet nem marad addig nyugton, amíg királya ki nem ragadta magát a kamarilla ármányai köréből, mert csak a magyar nemzet és annak királya azok, akik megtalálják sötét helyzetünkben a kivezető utat és nem a Windischgrätzek.

Dr. Boross Lajos.

Politika.

Kossuth Ferencz a helyzetről. Ismeretes Kossuth Ferencz felfogása a nemzeti követelmények érdekében indított harczzal szemben. Ő időelőttinek tartja a harcot, a melyet hónapok óta már nem is ő vezet, hanem mint mondja, a körülmények kényszerítő erejének engedve, részt vesk abban mint közkatona. Az „Egyetértés” tegnapi számában vezető cikket ír Kossuth, melyben visszapillantást tesz nemzeti küzdelemben tanúsított eddigi magatartására s meggyőződését, mely őt tartózkodó magatartásra bírta, a dolgok legújabb alakulatával is igazolva látja. Általában sötét szemüvegen keresztül nézi a mai helyzetet, rendkívül súlyosnak s a nemzetre vigasztalannak tartja azt. Nagy elismeréssel van azonban a szabadelvűpárt legújabb tanúsított magatartása iránt s olyan jelenségnek tartja ezt, a mi érette tette az időt arra, hogy a függetlenségi

párt most már adja át a gyepőt a szabadelvű pártnak, mely elég erősnek mutatkozik immár az alkotmány megvédelmezésére. Különbben is, a miként kifejti, ő elejétől kezdve különösen azért idegenkedett a függetlenségi párt hónapok óta tartó akciójától, mert ezzel a párt lesiklott a 48 iki alapról s rálépett a 67-es alapra, annak végrehajtását követelvé. a minek létjogosultságát eddig tagadásba vette, s a minek védelme a szabadelvűpárt feladata lett volna. Most tehát, hogy a szabadelvű párt képesnek mutatkozott a feladat teljesítésére, a függetlenségi párt ne zavarja azt eme kötelességének teljesítésében, ne siettesse a ház összehívását, hanem várja nyugton a fejleményeket s igyekezzék nyugodtságával szilárdítani a mindenek fölött szükséges nemzeti egyetértést most, a mikor a felidézett harczáságos helyzetbe juttatta alkotmányunkat.

Uralkodók találkozása.

okt. 26.

(—ő.) Volt idő, nem is olyan régen, a mikor uralkodók találkozása korszakos esemény jelentőségével keresett magának helyet a világkrónika lapjain. Valósággal csodaszámba ment az ilyen magas látogatás, melynek minden egyes lézslétét szinte visszafojtott lélekzettel és lázas kíváncsisággal kíserte az ilyen látványosságokban ritkán részesülő közönség és sajtó.

Ma már változtak az idők. Az uralkodók találkozása nem oly ritka, sőt mondhatnók, napirenden van. Egyet gondol a fejedelm, mozgásba hozza a diplomáciai géppezetet, befűtik az udvari vonat mozdonyát és megjelenik a vendég, fogadván őt a vendéglátó magas házigazda, udvari és állami méltóságok, meg a — detektívok kara. A bécsi Burg is valóságos vendégjárás színhelye volt a mult hetekben. Egyik uralkodó a másik kezébe adta a kilincset. Egymást

váltották föl az orosz czár, angol, német és a belga király.

Legutóbb az olasz királyi pár párisi utja foglalkoztatta a közvéleményt. Most pedig az orosz czár tervezett, de hirtelen elmaradt olaszországi utazását kommentálgatja a sajtó. Különösen abból az okból, mert a Zanardelli minisztériumnak, II. Viktor Emánuel első minisztériumának bukását is ennek az elmaradt utazásnak tulajdonítják. Nem tudjuk, mennyiben felel meg ez a hír a valószínűségnek? Igaz-e az, hogy a világtörténelem színpadán szereplő orosz czárt is a színészek legfélelmetesebb ellenségétől, a kifütyültetéstől való aggodalom tartotta-e otthon és hogy Zanardelli lemondása tényleg azzal függ-e össze, hogy ő a kifütyülés megakadályozását garantirozni nem tudta? Ezt bajos eldönteni. Tény az, hogy ez az elmaradt utazás vert legalább is olyan hullámokat, mintha tényleg megtörtént volna.

Mióta ezek az uralkodói látogatások oly sűrűn követik egymást, elérte őket is a gyakran ismétlődő jelenségek közös végzete: a sablón. Ugyanazon egy program szerint folynak le a fogadtatás és az azt követő összes ünnepségek. Az egyenruhák fölcserélése, az elpusztíthatatlan „ruganyos léptek”, a vakon is „látható jókedv”, ellépés a diszszad elött, leikes tisztok egymás és az európai béke egészségére stb. mindmegannyi elmaradhatatlan kelleke az uralkodói látogatásoknak.

Nagyon csaldódik azonban az, aki ezeknek az udvariassági formáknak program-szerű elintézésével a fejedelmi látogatások célját kimerítettnek gondolná. Az üresnek látszó formák rendszerint komoly, bár eredetileg homályos tartalmat rejtnek és a megkövesedett sablón mögött élénk politikai törekvések lüktetnek. Példa és bizonyosság erre az olasz királyi pár franciaországi látogatása.

A programot itt is híven megtartották.

Zsuzsa és János.

Irtá: Yo.

I.

A kis kaput benyitotta János és félvállról beszólt az udvarra:

— Azt akarom mondani Zsuzska, hogy csakugyan bemegyek a városba, hát adjon meg az Isten.

Zsuzska kerek arcú szép kis paraszt lány volt, nagy csudalkozó kék szemekkel. Barna haja két ágba fonva majdnem a térdéig ért. Takarosan volt öltözve, pedig éppen valami ruhát mosott az ajtó előtt. Egyet simított a kötőjén, megtörülte a kezét és közelebb jött a kapuhoz.

— Hát csak elmégy János?

— Még azt is akartam mondani, folytatta a legény, hogy hát ne várjál rám.

Ki tudja mikor kerülök haza? Ha megkér valaki, eredj hozzá Zsuzska!

A két kék szem elborult erre a szóra. Valami nagy bánat szállott a kis egyszerű lélekre.

— Értem, János értem!

Azzal indult a fiu, de a kapuból még vissza kiáltotta.

— Ne busulj Zsuzska, csak nem lehet már azon segíteni.

A kis lány nézett utánna a meddig belátta, aztán elsírta magát nagyon, keservesen, mert azt hitte, hogy nem szereti őt már egy cseppet sem a János.

II.

Egy hónappal később Zsuzsi is a városban szolgált. Naponta találkozott János-

sal, ki leereszkedően szóba állott vele és mindegy megkérdezte tőle, hogy adna neki eleget enni? Egyéb nem érdekelt. Magával volt elfoglalva meg egy Kati nevű szobalánnyal, ki egy udvarban lakott vele és aki mindegy a kisasszonya divatból kiment ruháit viselte.

Ez a Kati korántsem volt olyan szép mint Zsuzsi, de beszédesebb volt és nagyon tudta kellemesíteni magát. Ez tetszett rajta.

Egy vasárnap délután fedezte fel Zsuzsi, hogy János Katinak udvarol. A mint meglátta őket az utcán együtt sétálni végtelen keserűség fogta el az ő kis falusi szívét. Zsuzska ugyanis titokban újra reménykedni kezdett, hogy egy szép napon mégis csak őt veszi el János. Vissza mennek a falujukba, lesz egy kis fehér házuk, parányi kis kertjük violával, a kerítés mellett mályva fog nyitni, az udvaron pedig malacz lesz meg boczi — János azt fogja neki mondani, hogy „anyjuk”, ő pedig Jánost „gazdának” fogja szólítani. És most a frizurás Kati letaposta az ő álom kertecskéjét, tönkre tette legszebb reménységét. És Zsuzsi újra sirt keservesen . . .

III.

Zsuzsit egy szép napon megszólította a kapuban egy huszár. Azt kérdezte tőle:

— Hová való kegyed?

A lány szégyelte egy kicsit magát a miért szóba állott egy katonával, de azért megmondta a faluja nevét. A huszár még egyebet is kérdezett, tisztességes modorban beszélve, mikor éppen arra vetődött János.

Nagyot nézett és nem akart hinni a szemének, hogy Zsuzsi egy huszárral beszélget. Átment a másik oldalra, vett egy virsziót, rágyújtott és elkezdett fel alá járkálni. — Mikor a katona odébb ment, oda állott Zsuzsi elé és azt mondta:

— Mit állasz te szóba mindenféle katonával?

Zsuzsi daczosan nézett rá.

— Mert nekem úgy tetszik.

— Én nem banom! Nekem semmi közöm hozzá, csakhogy egy faluból valóknak, meg nem is tegnap ó a ösmernék egymást, hát azért gondoltam, jó lesz vigyázni.

— Igaz, nem tegnap óta ösmernék egymást — hagyta rá Zsuzsika.

Hanem másnap, mikor arra jött János véletlenül újra ott állott a kapuban a huszárral. Harmadnap újra. Így ment ez egy hétig. János nyugtalan lett és heted nap nem bírta tovább szó nélkül megállani.

— Te Zsuzsi, én csak annyit mondom, hogy ha valami baj lesz a dologból én összetöröm a csontodat.

Zsuzsi mintha megörült volna ennek a beszédnek. De azért csak makacsul felelt.

— Nekem nem parancsolsz. Eredj Katihoz, az talán szót fogad neked.

— Hát haragszol rám?

— Nem én!

— Hát add ide a kezéd.

— Mire jó az? Eredj Katihoz kezét fogni.

— Ezelőtt nem voltál ilyen büszke.

— Én bizony nem szaladok senki után.

Az európai koncert harmóniájára mondott poharköszöntők sem maradtak el. De mintha történt volna ott még valami, ami a programba nem volt fölveve. A párisi közönségnek a szokottnál is melegebb lelkesedése aligha az új „Szép Heléna” tüzese szemetétől lobbaut lángra. Egészen más, sokkal mélyebben rejlő ok gyújtotta meg az ünneplés örömtüzét. Ez az ok: a revanche gondolata, mely elhalványodva bár, de kitörőtellenül ott él minden francia szíve mélyén, s amely csak alkalomra vár, hogy kitörve, csodákat művelhessen. A „Patrie”, amely ezt az ideát az olasz király látogatásával kapcsolatban újra hangoztatta, a francia nép szívéből tépte ezt a dalt. S a francia nép, mely eddig a hármasszövetséggel szemben, pusztán az orosz barátságra támaszkodva, nem látta elérkezettnek az időt, vajjon nem gondol-e arra most, hogy megbontsa a hármasszövetséget és az orosz és olasz barátság segélyével kívánja a visszatörési eszméjének diadalát?

Ez a látogatás mintha ennek a diadalnak az útját egyengette volna.

Tanúságul mindenestre levonhatunk annyit, hogy, habár a béke föntartására mondott tözstokat valami nagyon komolyan nem vehetjük, a fejedelmi látogatásokat még ma sem szabad kicsinyelni, mert nem ritkán ezek döntik el a nemzetek sorsát.

Állami gyermekvédelem és a társadalom.

Irta: Dr. Rác Ödön.

Ezer éve született gyermekből 200 az első, 80 a második, 40 a harmadik és 25 a negyedik élet évében hal meg. Így ezer éve született gyermek közül négy évet nem ér el csak 655. Ezer fejnél közül évente csak 25 hal meg. Ezen enormis gyermek halandóság folytán, egy ma elveszült gyermeknek kevesebb kilátása van az életben maradásra, mint egy nyolczvan éves aggasztánnak.

A statisztika tökéletesedése folytán

— Hát akkor Isten adjon meg.

— Adjon meg az Isten.

A sarkon megjelent a huszár. János észrevette és vissza fordult.

— Zsuzsi, hátha haza mennék?

— Nekem jó itt is.

A huszár megcsörgette a kardját. János határozott.

— De ha megkérnélek, csak haza jönnél velem?

— Hisz azt mondtad, hogy nem kellek már neked.

— Tréfa volt az Zsuzska.

— Hátha most is tréfalsz.

— Nem, ha mondom.

— Gondold meg, és aludjál rá egyet.

János haragudni kezdett. A huszár közeledett.

— Azt mondom Zsuzsa én velem nem mókázz, ha akarod gyereink innen haza, ha nem, hát az se baj.

Azt, hogy „az se baj,” nagyon keserves hangon mondta a fiu. Zsuzsanak megessett a szíve rajta. Kicsit szegénylősen oda nyujtotta a kezét:

— Hiszen én mehetek János.

Aztán beszaladt a konyhába és nagy boldogságában fényesre surolta az összes rézedényt, közben pedig kifundálta az ő kis ravasz eszével, hogy néha napján ezután is szóba fog állani azzal a huszárral, de csak azért, hogy — annál jobban szeresse ő János.

kiáltóan mutatott rá Európa szerte azon szociális, de főleg egészségügyi okokra, melyek a nemzeti erő ezen ijjesztő pusztulását a modern kultur államokban kivétel nélkül előidézik. A statisztika számai kegyetlen hidegességgel hirdetik évek óta, hogy az egészségügyi okokból meghalt gyermekek két harmada megmenthető, ha kellő orvosi gyógykezeléshez jutnak. A szociálisok pedig, hogy a modern társadalom legnagyobb contingensenek a munkás osztálynak gyermekei kellő anyai apolásban a kenyerkeseti szükség következtében nem részesülhetnek.

Végeredménykép tehát, úgy az egészségügyi, mint a szociális okok egyre vezetőnek vissza és ez a pauperizmus.

Ily módon pusztult el Magyarországon évente 50000 gyermek — csak egy része a magyarországi elhagyott gyermekeknek.

Nemzeti nemzetgazdasági szempontból óriási veszteség ez — s amint az orvosi tudomány haladásával egyre jobban kidomborodtak a módok, bebizonyultak a tények, hogy állami és társadalmi modern intézményekkel nagy fokban leszállítható a gyermekhalandóság százaléka: az összes nemzeti államok egyszerre égetőnek találták a modern kultúra ezen szegényfoltját: az ijjesztő gyermek halandóságot.

A civilizált ember elismerte, hogy ezen baj kuforrása maga a civilizáció s viharként végig sepet a jelszó Európában: Megmenteni az elhagyott gyermekeket.

Mig Párisban, Budin a gyermek higiéne leghíresebb professzora a francia akadémiában szól a társadalom lelkiismeretéhez, felrészva azt a megmentendő, elhagyott gyermekek érdekében, kimutatva, hogy viszonyítva a mezőgazdaságban az állatok egészségügyi megvédéséhez mily keveset tesznek az államok, társadalmak, városok az elhagyott gyermekekért — addig Oroszországból Gorkij hallatja világraszóló szavát, hogy nem tudhatják, ki merre született, melyik elhagyott, az elpusztulésnak engedett gyermek, az a legkiválóbb, melyért a faj kiválasztása szerint több nemzedék születik.

E nyugatról és éjszokról összecsapó hullámok egyszerre nagy forrongást idéztek elő a kultur államokban. A gyermek védelem modern fuvalata megdobbantotta a törvényhozások, a társadalom szívé és színe hihetetlen gyorsasággal teremtett modern intézményeket, az utolsó pár esztendőben, melynek eredményes volta a gyermekhalandóság apasztása tekintetében a jövőre legszebb reményekkel tölt el.

És Magyarország nem marad hatra e küzdelemben. Ismertetni fogom azon nyugodt — Európai társadalmi intézményeket, melyek külföldön már legszebb sikert érték s Magyarországon az állami gyermek védelem keretében meghonosítandók lesznek. Azonban a gyermek védelem államosításával, annak törvényes deklarálásával, hogy az elhagyott gyermekek joga van az állami gyermek védelemre, Magyarország a sok százados kulturával bíró államok közül leg-többet megelőzött.

Ezen joggal együtt járó állami kötelességek teljesítésére állítottak fel Magyarországon az állami gyermekmenhelyek.

A gyermekmentés küzdelemben ezen erős védbástyák szervezésével előzte meg Magyarország a külföldet, hol a társadalmi intézmények a góczpontok. Magyarországon az állami gyermekmenhelyek a tömörülési pontok, melyek szerves összeköttetésbe fogják hozni magokat a társadalom közreműködésével, mely társadalmi tevékenység ily módon egyöntetűen az egész országban össz-

hangba hozv. fog küzdeni a gyermekmentés magasztos feladatának megoldásáért.

Helyi társadalmunknak újabb impulzusra van szüksége, mióta az a hit terjedt el, hogy az elhagyott gyermekekkel most már törődni nem szükséges, hiszen ezeket az állam gondozza.

A társadalomra és ennek helyben már megalakult humánus egyleteire nagy feladatok várnak.

Az önként jelentkező katonák sorsa.

(Amire még senki se gondolt.)

Minthogy a képviselőház az ujonczozási törvényjavaslatot nem szavazta meg, az idén tudvalevően nem volt sorozás. Október elsején pedig nem eresztették haza a három évet kiszolgált katonákat, hanem visszatartották őket december végéig. Mindazonáltal különösen az ország oláhiakta vidékein nagy számban jelentkeztek az osztrák armádiába való önkéntes belépésre azok a gyászlegények, akik az 1882 ik évben születtek s az idén az első korosztályban kerültek volna sor alá. Háj, pedig ha tudnák ezek a katonaköteles ifjak, hogy milyen nehéz terhet vesznek a nyakukba ezzel a fölkinákozással, tudom isten, nem mozdultak volna ki falujokból, míg nem hívja őket a törvény. Az izgatók, a nadrágos „román nemzeti hősök” rosszakarata, melylyel összetoborozta a legényeket a „császár” nak, tudatlansággal párosult s a nagy nekibuzdulás arat persze nem ezek a városi atyafiak adják meg, hanem a szegény, minden értelem nélkül való, önként jelentkező katonalegények.

Eddig ugyanis még senki sem jött rá, hogy azok a szerencsétlen emberek önként jelentkezéssel három évi katonai szolgálót vesznek a nyakukba, holott ha bevárnak türelmesen a fősorozást — nyolcz heti katonáskodással szabadulhatnának a kínos élettől.

Ezt az állítást bizonyítjuk is. Az 1902. évben lefolyt sorozások után, mikor megtörtént a besorozott ujonczok beosztása, az eredmény az volt, hogy a második korosztályban besorozottak mint feles számúak, mindenütt a póttartalékba kerültek egytől-egyig. Vagyis ezeket nyolcz heti kiképzés után hazabocsájtották.

Ugyanigy volt ez 1902-ben és előzőleg is több éven át az egész országban. Már most könnyű megérteni ennek az önként jelentkező katonának a sorsát. Nézzük csak, mi történt volna velük, ha sietnek nem a „császár” szolgálatára — hivatlanul.

Az 1882-ben született legények (pedig csaknem kivétel nélkül ezek az önként jelentkezők) az 1904. évi fősorozáskor — feltevé, ami valószínű, hogy az idén már nem soroznak — mint második korosztályúak kerülnek a mérték alá. Ha tehát ezt türelmesen bevárták volna, vagy bevárnak azok, azok, akik még nem jelentkeztek: emberi számítás szerint közülök egyetlen egy se szolgálna három évet, hanem mint fölös számúak, a póttartalékba osztatnékbe nyolcz heti kiképzésre.

Ezen állítások törvényen alapulók s még a Tribuna Poporului sem képes megczafolni. Tiszta sor tehát, hogy az önként jelentkezők maguk alatt vágják a fát. De hát a jámborok és a tudatlanok nem hibásak; azokat érheti a vád, akik a beugratás szerepére vállalkoztak.

Román laptársaink pedig a nép érdekében cselekednének, ha ezt a cikket lenyomatnák az újságjukban elriasztó példának s a román legények okulására.

NAPI HIREK.

A virilisek névjegyzéke és a városi tanács.

(A tanács összeállítja a virilisek névjegyzékét.)

Október 26.

Az ex-lex állapot sokféle tekintetben különös helyzetet teremtett. — Egyike volt azoknak az, hogy több törvényhatóság a miniszter felhívása daczára miután nem lehet tudni, kinek mennyi adót kell fizetni, megtagadta a legtöbb adófizetők névjegyzékének megállapítását.

Debreczenben sincs még összeállítva a virilisek névjegyzéke. Az igazoló választmány múltkor hozott ez ügyben határozatot.

Olyanforma volt ez a határozat, a melyből azt olvashatta ki mindenki, hogy az igazoló választmány tekintettel az ex-lex állapotra, megtagadja a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítását.

A városi tanács ma tartott ülésen foglalkozott ezzel a kérdéssel. Afelett határozott, összeállítsa-e a legtöbb adót fizetők névjegyzékét, avagy nem.

A határozat az lett, hogy kívánja a tanács a legtöbb adót fizetők jövő évi névjegyzékének összeállítását.

Rövid eszmecsere után ugyanis kimondta, hogy miután nem akarja a törvényhatóság önállóságát felüggesztetni s azt sem akarja, hogy a törvényhatóság működése megszűnjék és miután a legtöbb adót fizetők névjegyzéke az 1903-ik évről egybe van állítva, felhívja az igazoló választmányt, hogy a jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét az 1903-ik évi névjegyzék alapján állítsa össze.

Az igazoló választmány ez ügyben különben jövő hó 6. és 7-ik napjain ülést tart.

Személyi hírek.

Kiss Áron ev. ref. püspök, aki részt vett a h. böszörményi ünnepségeken, ma hazaérkezett. Dr. Benedek János orsz. képviselő ma városunkban időzött.

A böszörményi főgymnázium avatási ünnepe.

A böszörményi gymnasiumot, mely eddig algymnasium volt, tegnap avatták főgymnáziummá, a református egyház, az iskola és a társadalom számos jelese jelenlétében. Az ünnepélyen Debreczenből igen sokan vettek részt. Ott volt Kiss Áron, Debreczen ősz püspöke, kíséretében ott voltak Hajdu Zsigmond püspöki titkár és Urai Sándor segéd lelk. Jelen voltak továbbá Rázsó Gyula alispán, Lengyel Imre egyházmegyei gondnok, Dóczy Imre gymnasiumi felügyelő, Sinka Sándor főgymnáziumi igazgató, a főgymnáziumnak, a tanítóképző intézetnek és a reáliskolának mintegy 12 tanára és még igen sokan. Az ünnepély délelőtt 9 órakor vette kezdetét a Kossuth-téri református templomban tartott istentisztelettel, mikor is Zsigmond Sándor esperes, egyházkerületi főjegyző tartott Rákóczi emlékének szentelt beszédet. Tizenegy órakor ugyanabban a templomban a főgymnázium tanári kara és ifjusága avatta fel az intézet új zászlaját, melyet annak az emlékére készi-

tettek, hogy az intézet főgymnáziummá lett. A megnyitó beszédet Köblös Samu igazgató mondotta el, Bakóczy Endre vallástanárszólóavatási imát mondott, az ünnepi beszédet pedig Dr. Molnar István tanár tartotta. A felavatott zászlót Butykay Boldizsár tanár adta át az ifjuságnak, az ifjuság részéről Uzsonyi Béla 8 o. t. vette át. E főbb pontok között énekszámok és szavaltatok tettek az ünnepélyt változatossá. Déli egy órakor bankett volt a gymnasium tornatermében a vendégek tiszteletére, kiket Somossy Péla polgármester, egyházi fogadónok, a gymnasiumi igazgatótanács elnöke üdvözölt. A bankett folyamán Kiss Áron püspök tartott megható beszédet, az ősz püspököt Benedek János országgyűlési képviselő éltette költői lendületű beszédében, mint a kurucz szellem agg képviselőjét. Beszéltek még Dóczy Imre főgymnáziumi felügyelő, Martinyi gymnasiumi igazgató stb. Este az ifjuság a Vigadóban táncmulatságot rendezett, mely szintén fényesen sikerült.

Fadrusz János meghalt.

Fadrusz János tegnap hosszas betegség után meghalt negyvenöt éves korában. Harom nagy alkotása fogja nevét hirdetni. Itt marad utána szülővárosában, Pozsonyban Mária Terézia királynő szobra, Zilahon a nagy Wesselényi és Kolozsvárott hódító Mátyás királyé.

A betörő nyomában.

Megemlékeztünk ket izben is arról a nagy betörésről, a melyet Reviczky József helybeli gazdag földbirtokosnál követtek el s a mely alkalommal közel 40,000 korona értékű ekszert loptak el. A betörés ügyében a debreczeni bűnügyosztály a nyomozást megindította s már eddig is szép sikere van a vizsgálatnak. A gyanu ugyanis Lőkös Demeter volt urasági inas ellen irányul, aki Reviczky-nél szolgált s hűtlenség miatt boesáttatott el. — A rendőrség értesüléseket kapott, hogy Lőkös Nyiregyháza volt tegnapelőtt, tegnap pedig Nagyváradon tartózkodott, de ott azt beszélte, hogy visszamegy Nyiregyházára. A bűnügyi osztály tehát két biztost küldött ki a betörő elfogatására és pedig Dobos biztost ma reggel elküldte Nyiregyházára és környékének atkutatására s még a más nap folyamán elfog utazni Bardócz biztos Nagyváradra és környékére, hogy a betörő után kutasson.

Benedek János beszámolója.

Dr. Benedek János országos képviselő november hó 1 én tartja beszámolóját Hajdu Böszörményben. Benedek János kíséretében több képviselő lejön Böszörménybe.

A guti makkfák elszállítása.

A guti makkfákat szabályszerű arlejtésen a legtöbbet ígérő J. Eizler és Brüder bécsi cég vette meg. Az első szállítványt még a múlt évben elszállították a vállalkozók, a második vágást most november elsején kezdik elszállítani.

A debreczeni jótékony nőegylet választmányi ülése.

A debreczeni jótékony nőegylet választmánya tegnap délután választmányi ülést tartott Veressné Szathmáry Teréz elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Szabó Kálmánné alelnök, özv. Váradi Szabó Jánosné, özv. Brunner Edéné, Szávay Gyuláné, Riesz Lipótné, Berzöffy Vinczéné, özv. Vértessy

Lajosné, Lovassy Károlyné v. tagok, Szücs Kálmán penztárnok és Konecz Akos titkár. Az ülésen kimondta a választmány, hogy a segélyezések ügyét szabályozza és csak olyanokat segélyez a jövőben, kik a segélyre valóban rá vannak utalva. Elhatározta továbbá, hogy árváinak és szegényeknek fenntartására december elején mulatságot rendez. Végül kimondta, hogy a szokásos gyűjtést a napokban megkezdik és erről, valamint a gyűjtő nőegyleti tagok nevével hírlapok útján értesíti a közönséget.

Új tanárok.

Kiss György Jánost városunk neveltjét a mármaroszigeti gymnasiumhoz rendes tanárrá választották, s ez állásában a minisztérium is megerősítette. A hajduböszörményi főgymnáziumban a német nyelv tanárává Lam Frigyeszt választották meg.

Adomány.

A feloszlott „Zóna” asztaltársaság a mely fennállása idejében is nemes emberbaráti cselekedeteket szolgált — 537 korona 35 fillért tevő megmaradt vagyonának mikénti felhasználását Kernhoffer József, dr. Löfkovits Márton és dr. Balkányi Ede urakra bízta. Ferkó gondolkodásról tesz tanúságot, hogy az említett urak e vagyont — a debreczeni siketnéma iskola céljaira szánták és adományozták, s azt tényleg a debreczeni ipar és kereskedelmi bank betéti könyvében már kezemhez juttatták. Adig is, míg e nemes tett illetékes helyről méltó elismerésben részesülne — fogadják úgy a megbízott urak, valamint mindazok, kik az összeghez hozzájárultak az egyesület hálás köszönetét. Füleky Pál, egyesületi pénztáros.

Hymen.

Turai Miklós vasuti hivatalnok, Turai Farkas fia, tegnap délután e-küldött örök hűséget nagy közönség jelenlétében a Deák Ferencz utczai izr. templomban, Scheer Paulának. — Ugyancsak tegnap délután tartotta esküvőjét Weisz Adolf a nagyvárad „Emilia” melom főkönyvelője Grünvald Bertával, Grünvald Bernát debreczeni könyvkereskedő leányával. Krausz Vilmos főrabbi mindkét alkalommal szép beszéd kíséretében eskette meg a fiatal párokat.

Tifusz B. Újvároson.

B. Újvároson, — mint jeleztük — a tifuszjárvány az utóbbi időben nagy mérvet öltött s már a napokban a 100-at is meghaladta a betegek száma. Két nap óta azonban úgy látszik e járvány szünetel, legalább erre enged következtetni az a körülmény, hogy újabb megbetegülésekről nem tettek jelentést a megyeházára. A főorvos jelentése szerint az eddigi megbetegedések is kevésbé voltak veszedelmesebbek s enyhe lefolyásuk komolyabb aggodalmakra nem adott okot.

A Dégenfeldtéri óvoda kitélepitése.

A községi iskolaszék felhívta a tanácsot, hogy a Dégenfeldtéri óvodát egészségi okokból helyezze át más helyre. A tanács mai ülésén megbízta a főorvost és főmérnököt tartsanak a helyszínén vizsgálatot és tegyenek jelentést szükséges-e az óvoda kitélepitése.

Lelkészatatás.

Bereczky Lászlót, Phönixville (Pensylvania) megválasztott lelkészét szombaton, 24-én avatta fel Kiss Áron püspök a teológiai tanárral. Az új amerikai lelkész ma indul el nejjével az új világba.

A műpártoló egyesület nyomdatartozása.

A debreczeni műpártoló egyesület 115 kor. nyomtatványt készített a város nyomdájában. Az egyesület a tartozását nem fizette meg, ehelyett azzal a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, engedje el ezt a tartozást. A tanács mai ülésén határozott a kérelem felett és a műpártoló egyesület ama ohaját, hogy a 115 korona tartozást engedje el, elvi szempontból nem teljesítette.

Báró Nagy Gyula előléptetése.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő hírt közli: Ő császári és apostoli királyi felsége bértheti báró Nagy Gyula debreczeni 2-ik honvédszázadredbeli alezredest, ezredének létszám felett való vezetés mellett, a honvéd központi lovasiskola parancsnokává legkegyelmesebben ki nevezni méltóztatott. — Báró Nagy a Pászthy Kálmán örökebe lép, a kinek buzgó szolgálataiért a király köszönetét nyilvánította.

Uj cs. és kir. kamarás.

A király okt. 7 én kelt legfelsőbb elhatározásával devaványai Halasy Tibor debreczeni 2-ik honvédszázadredbeli főhadnagyának a császári és királyi kamarási méltóságot adományozta.

Kitüntetés.

A király megengedte, hogy Schamschula Rudolf 39-ik gyalogezredbeli százados, a királyi porosz koronarend harmadosztályát elfogadhassa és viselhesse.

Papp László jutaléka.

A város szeszkereskedésének vezetője Papp László ellen, mint ösmeretes, egy volt tanácsnok azt jelentette, hogy 12000 korona jutalékot jogtalanul, illetéktelenül vett fel és ugyanakkor arra kérte a tanácsot, hogy ezt az összeget, melyet Papp László a várost megkárosította, fizettesse vissza Papp Lászlóval. Több mint egy éve húzódik ez az annak idején nagy port felvert ügy. Papp László — a volt polgármesterhez írott levelében maga is elősmerete annak idején, hogy ő jogtalanul jutott ehhez az összeghez. Később ugyan, mikor ez az ügy nyilvánosságra került, Papp László letagadta ennek a levélnek a létezését, hamisítottnak mondotta, azonban Marton Imre a közgyűlésen felmutatta Papp László ezen eredeti levelét. A közgyűlés ekkor bizottságot küldött ki, vizsgálja meg hogy áll ez az ügy és megfelele a tényeknek, hogy Papp László illetéktelenül és jogtalanul vette fel a 12,000 koronát. A bizottság azonban csendes visszavonultságban élt, ezideig mit sem tett, még meg se kezdte a vizsgálatot. A tanács elé került ma ez az ügy és a tanács felhívja a bizottságot, hogy mielőbb tartsa meg a vizsgálatot.

Hajduvármegye községeinek hivatalos nevei.

A m. kir. belügyminiszter megbízásából az országos községi törzskönyvi bizottság összeállította Hajdu vármegye községei és egyéb lakott helyeinek hivatalos nevéjegyzékét. A névjegyzék füzet alakjában jelent meg és abból 100 példányt elküldöttek a városi tanácsnak.

A debreczeni diákok üdvözlése.

Tegnap a Szegeden időző diákság seniorjához több debreczeni polgar az alábbi sürgönyt küldte: Debreczeni széniornak, Szeged. — Amit szolgáléküség meggyalázott, szentelje meg forró szabadság szeretet, mit vének gyöngesége elakudni kész, védje meg a magyar ifjuság ereje.

Diakjaink üdvözlőjétek nevünkben Szeged városát. Debreczeni polgarok. A debreczeni jogakadémia ifjuságának záródokosapata ma délután egy és két óra között érkezett meg Szegedre, ahol dr. Gaál Endre a hatóság nevében fogadta őket.

Hulla az árokban.

Szabó Mari, amolyan falu bolondja volt H.-Böszörményben. A szegény elmebeteg leány nem volt közveszélyes s épen ezért szabadon járt a városban mindenfelé s a nemeseb szivü lekek ellátták ezzel is, azzal is. Pár nap óta azután eltűnt Szabó Mari s hiába keresték nem találták a szegény elmebetegét sehol. Végre azután tegnap, mint tudósítónk jelenti, úgy találták rá a falu alatt az árokban. Meg volt halva. A nagy hidegben lefeküdt, átfázott s reggelre meghalt.

Sziven szurta magát.

Végzetes szerencsétlenség áldozata lett tegnap egy szép fiatal leányka. Schakner Nellikének hívják a szép kis leányt, aki anyja tavollétében felkapaszkodott az ablakpárkányra. Azonban a lécca, a melyen állott félrebillent, a leányka megcsuszott s neki esett az ablaküvegnek, amely darabokra tört. Egy üvegszilank azonban úgy furdott a leányka szivébe, hogy rögtön halva maradt a földön. Történt pedig ez a Csillag utca 86 számú házban, a hol most mely gyász vert tanyát Schakner Géza család-jában. A kis leány hulláját a rendőrség, a melynek nyomban jelentést tettek az esetről, beszállította a kórházba, ahol ma boncoltatták fel.

Értesítés.

A debreczeni alsó-foku iparos tanuló iskola téli tanfolyamán a rendes tanítás folyó évi november hó 1-ső napján veszi kezdetét; felhivatnak az építő iparral foglalkozó mesterek hogy tanulóikat, e hét folyamán az igazgatói irodában irassák be es a rendes tanítási időre becsássák el.

Uj szakegylet.

A „debreczeni szobafestő-, mázoló-, fényező-, aranyozó- és czimfestősegédek szak egylete“ alapszabályait a belügyminiszter 86,170. számú rendeletével tegnap jóváhagyta.

Érdekes és mindenestre czélszerű

ujtásról értesítjük azokat, akik a m. kir. szabad. osztálysorsjáték iránt érdeklődnek. E sorsjáték sorsjegyeit többnyire bizonyos körülményességgel lehetett megszerezni, kivált az olyan speciális sorsjegyeket, mint például a Lukács Vilmos bankja által eladottakat, melyek a közönség körében népszerűsége tettek szert. Most ez a bankház a közönség kényelmére való tekintettel városunkban képviselőt alakított, amennyiben sorsjegyei elarúsításával a Komáromi József papkereskedő céget bizta meg. A sorsjegyvásárlók időt, fáradságot és költséget kímélnek, ha sorsjegyeiket közvetlenül ennél a cégnél, a Lukács Vilmos féle m. kir. osztálysorsjegyek kizárólagos elarúsítójánál szerzik be. A sorsjegyek megújítása budapesti bankház közvetlenül fogja intézni, amennyiben a sorsjegyeket pontosan elküldi és befizetési lapot mellékel hozzájuk, úgy hogy a sorsjegyvásárló a megújítási díjat a posta portómentesen küldheti be Lukács Vilmos budapesti bankháznak.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszlán természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fil. Kapható kizárólag a Schwarcz-féle dohánytöszében. Piacz u. 29.

**Távirat.
Tisza István miniszterelnök.**

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, Érk. 1 ó. 5 p.

A valság ma délelőtt abban az irányban megoldást nyert, hogy a király Tisza István grófot a kabinet-alakítással megbizta.

Délelőtt fél 10 órakor fogadta a király Tisza Istvánt és felkérte vállalja el a kabinet alakítást. Tisza István a megbizást elfogadta.

Tisza István, aki mint dezinált miniszterelnök hagyta el a Burgot, az ujságírók előtt következő szavakkal okolta meg a megbizatas elfogadását:

Olyan körülmények között kaptam Ő felségétől megbizást, melyek parancsoló kötelelességemre tették, hogy a koronát és az országot közügyeink mai súlyos állapotában továbbra ne hagyjam felelős kormány nélkül.

A leendő kormány programja a kilenczes bizottság megállapodásainak aránylag csak lenyegtelen módosítását igényli.

Remélem, hogy a program úgy az országot, mint az ellenzéket megfogja nyugtatni.

Tisza István este 7 órakor Budapestre érkezik.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

Okt. 26.

Keszáru : változatlan.

Buza okt. 7.66—7.67 1904. apr. 7.75—7.76

Rozs okt. 6.28—6.30 1904. apr. 6.55—6.56

Tengeri májusra 5.36—5.37

Zab októb. 5.41—5.42 1904. apr. 5.64—5.65

Felmondva 31.000. mm. buza.

SZÍNHÁZ.**Műsor :**

Hétfő Mongodin ur felesége. (A bérlet.)
Kedd Madarasz. (B bérlet.)
Szerda Casanova (C bérlet.)
Csütörtök Patyolatkisasszony. (A bérlet.)
Péntek Patyolatkisasszony. (B bérlet.)

Délutáni előadás.

(Mária bátyja.)

A vasárnap délutáni előadásoknak, habár felhelyarokat fizet is a közönség, egyenértékűnek kellene lenni az esti előadásokkal. Ugy látszik azonban, hogy a szereplők olyan semmibe sem veszik a délutáni előadásokat, mert ellenkező esetben nem fordulna az elő, hogy meg szerepeiket sem tanulják meg. Tegnap a Mária bátyja előadásán tapasztalhatuk ezt. A fő szereplői a darabnak Krasznay, K. Hegyi Lili, mit sem tudtak szerepeikből, egyik a másik helyett beszélt összefüggéstelen dolgokat, miáltal még azt is zavarba hozta, aki tudta szerepét. Elvárjuk, hogy ezután a szereplők több figyelmet tanúsítsanak a közönség iránt és készületlenül még délutáni előadásokon sem állnak ki a szinpadra.

L. J.

Patyolat kisasszony.
(Bemutató előadás.)

Roussel korcsmáros elég vagyonos ahhoz, hogy a leányát Elizt a legelőkelőbb leánynevelő intézetben taníttassa. Eliz el is végzi az összes, tehát a felsőbb iskolákat is s tanítónői oklevelet nyer. Azonban Franciaországban éppen úgy mint nálunk is dühöng a női proletárizmus s Eliz tanítónői oklevele egyre kevésbé. Eliz haza megy szüleihez és nem találja bele magát a patriarkális falusi korcsma — de mégis csak korcsma légkörébe, fényes uri élettről álmodik s nem akarja kiszolgálni a falu utkaparóját. Ez természetes. Az apja nem tudja megérteni kimerült lelkű leányának gondolatvilágát s viszont a leány finom lelkét is sérti édes apja korlátolt világnézete. Ez is természetes. A tanítói kinevezés egyre kevésbé, a leány és szülei között egyre élesebbek lesznek az ellentétek. Ez még természetesebb. Mikor azután az ember azt varja, hogy valami tanulmányainak megfelelő állást keres s igyekszik lelkivilágának megfelelő légkört keresni, akkor a darab utolsó jeleneteiben egyszerre csak lemond minden álmáról s feleségül megy egy boduárhoz s boldog lesz. Hát ez már nem egészen természetes. Egyébként Brioux híven festi az első két felvonásban az életet, művészi és finomak a megfigyelései, jellemzései s igyekszik valószínűvé, megindokoltá tenni a leány elhatározását is. Azonban csak mérsékeltlen hiszszük el, hogy lehetnek olyan lelki érzelmek, amelyek arra bírják a művelt lelkű leányt, hogy legfőbb boldogságának tartsa egy élni végig az életet, mint a hogy Brioux kiszabja neki. Egyebekben a darab hosszú láncolata a hatásos jeleneteknek s egyik legszebb munkája a kiváló író színpadi technika-jának.

Az előadással pedig a legkényesebb izlésű közönség is meg lehet elégedve. Menszáros Margit a cím szerepben egyik legszebb sikerét aratta, alakítása gazdag volt művészi momentumokban, bizonyosságul annak, hogy megértette mindazt, amit a szerző kifejezni akart, amit hasonló körülmények közt a vérből-husból való ember érez. Kapott is tapsot bőven, a második felvonás után ötször hívták lámpák elé Sebestyénrel együtt, a ki a korcsmáros alakját megkapván, találó színekkel rajzolta elénk s művészileg egyszerű eszközökkel érvényesítette készségét. Magasan emelkedett ki az összből Makó Lajos egy epizód alak pompás alakításával méltán rászolgálva a sűrű nyiltszintapsokra. A többi szerepben jók Ardaí Ida, Szilágyi Aladár, Klenovics György, Csige Ilonka és Csiky László.

A bemutató előadást szép számu közönség nézte végig.

Sz. Z.

A madarász. Zeller bájos zenéjü, elvülhetetlen operettje a Madarász kerül színre holnap kedden, a melynek címszerepében Felhő Rózsi a napokban aratott nagy sikert, míg a fejedelemlő szerepében Ráthonyi Tiilla részcsült kedvező fogadtatásban.

A társaságból.

(A zsurok meg a rautok. — A kártyaszoba meg a gavallérok. — A frakk bizalmasok a csipkebluzzal. — Játék a szerelemmel.)

A fauteillekről és pamlagokról már régen lekerültek a fehér vászonhuzatok s a szalonokban ujonnan végigterített szőnyegek naftalinszagát is kiszorítja már a par-

füm. Ami mindannak a jele, hogy itt a szezon és nemsokára újból felébrednek téli életükre a zsurok, rautok, meg a five o'clock-ok. Egynehány zsurtadó család szivar- és czukorkaszámiaja meg fogja újból haladni egy-egy kishivatalnok egész évi költség-számláját; egynehány race-asszony megint új szelyemruhákat fog csináltatni, bár szüksége nincs rá, de mert így parancsolják szent elvei, amelyek örökké azt sugják a fülébe: hadd pukkadjon a mási.

Az asztalok nemsokára ismét gjardinettoztól és sándvichektől fognak roskadozni, hogy asztalbontás után az apak ismét csak a kártyaszobában foglaljanak helyet és az anyák — ők újból azokban a bizonyos kis szalonokban fognak telepedni, amelyek a nagy szálon és a kártyaszobák között vannak, hogy onnan szemmel tarthassák a lányokat, de főleg a férfiak kártyáit! Az ifjú asszonyok, ifjú lányok ismét együtt maradnak lovagjaikkal, tereferélnek, teszik egymásnak a szepet, egymás szemébe néznek, közbe-közbe tánczra perdülnek, majd karöltve sétálgatnak a tükörsimara kelélt parketten.

És a szezon végén papák és mamák ismét csak csodálkoznak fognak, hogy lányaik — Dili, Zizi, Musi, Nusi, Rusi — még mindig pártában ülnek otthon. Ekkor aztán megint előkerülnek a példák, hogy lám az Erzsik, Margitok, Klárák mind találtak férőt és ekkor megint megfogadják, hogy jövőre ők is visszavonulnak, mert a bálók, rautok, zsurok csak a czéltalan szeretkezések melegágyai. Ilyenkor aztán igazat adnak azoknak a keveseknek, akik azt vallják, hogy az az érzés mind hazug, amelyet a muzsika, meg a parfüm vált ki és belatják, hogy a keringők dailamainak igazsága fonák igazság és hogy a bálók, zsurok tele vannak ilyen igazságokkal, amelyekről vagy összezsugorodik a lélek, vagy megfutamodik a nők elől!

És ilyenkor mindig akad legalább egy ház, ahol beszüntetik a zsurt. Belatják, hogy a muzsika megvesztegeti az iteletünket. Vagy tessék muzsika nélkül elképzelni, hogy egy felkékszalagozott idegen ember odajön hozzánk és érthetetlenül a bajszába dörmögve egy nevet, ugy tesz, mintha bemutatná azt a másik teljesen idegen frakkot és ez a másik teljesen idegen frakk derékon kapja a lanyunkat, a hugunkat, magához szoritgatja, átöleli a derekát, átfogja csipőjét és ezenközben egyre úgy néz a szemébe, ahogyan a csörgökigyó nézi áldozatát. Aztán karonfogja, sétál vele és mi sem természetesebb, minthogy megsimogatja a kezét, mert parányi és áttört csipkebluzzához igyekszik oda-dörgölni a saját kezét, amelyről e czelra keztyűjét is lehuzza. Tessék mindezt zene kíséret nélkül elképzelni.

De ami a zsurok pálmái mögött végbemeleg, az még rettenetesebb. Nyit rablóhadjárat ez itt a szerelem nevében. A bünös szónak ugyan a maga valójában nem igen van itt szerepe, de itt éppen a hirtelen elhallgatások, mosolyok és szemvillanások veszik át a szó szerepét, mert a beszédük többé-kevésbé értelmetlen erőlködés a bizalmasságnak egy olyan nemé felé, amely gyakran testvér és testvér között sem jogosult, de a bünök elkövetéséig sohasem mennek. Megelégszenek azzal, hogy felbresztették egymásban a bünös kívánságokat, — és hogy visszaverik a végrehajtás ágaskodó vágyát.

Mert a flirt csak azt mondja: légy ember a gáton, de senkit sem ereszt föl a gátra! És ez a kegyetlen játék a világ legnagyobb büné, nagyobb a rablásnál, a templom fosztogatásnál és minden vérengzésnél, mert mindez együtt véve. Látza hozzá a sziveket és megtölti áldozó papokkal e szent

templomot, hogy az áhitat legmagasztosabb pillanataiban lehányják magukról szent mise-ruhájukat és mint a szerelmes álarcos spaddassziniai orozva szurják le a jámbor hívőt, ki elég együgyű volt, hogy igaznak higgye a szemek e biztató játékat és a kezek lázongó vallomását. És nevet és kaczag, mikor a tiszta, nemes érzés elvérzik, mikor a szívet kirabolják és amikor e magasztos templom üres és sivárrá válik e csatározásban.

Röviden szólva: elmegy a kedve a házasságtól. És ha az igazságokat nem is, de ezt a mamák és papák is respektálják és így egyre gyérülnek is a zsúr-fix napok. Amint, hogy itt is az ideje. Mert ha nincs is igaza annak, aki telitorokkal azt kiabálja, hogy irtsátok ki a hernyókat, de hagyjátok életben a lepkéket. — Igaza van annak, aki azt vallja, hogy ha már olyan nagyon szeretjük a lepkéket, hát ne pusztítsuk ki anyjukat, a hernyókat: sem, — de kerüljük! Mert ha a lepkéket szeretjük, a hernyót azért nem kell bevinnünk sem tüzhelyeinkhez, sem szalonjainkba.

L'Aignac.

IRODALOM.

Utálatos szín.

Utálatos szín előttem
A feketesárga
Mély halálos megvetéssel
Nézhetek csak rája,
— Eszembe jut a gyilkosság
Mit e — jelvény alatt
Követett el a biboros
Vérmozdón — Arad.

Meghajlok a kényszer előtt
Befogom — a számat,
De szivemben nem hallgat el
A keserű banat.
. . . Verjen meg az Isten engem
Csodálatosképen,
Ha valaha ezt a zászlót
Tisztelettel nézem;
Verje meg azt a magyart is
Bosszuálló kézzel,
Ki valaha megalkuszik
Evvel a jelvénynyel —
A mely alatt megfertőzik
Lelkünket, agyunkat,
Osztrák göggel szidalmazták
Nyelvünket fajunkat.

Szeretem én Árpád honát
Ezt a szép országot —
Vért ontani érte ha kell
Csatasíkra szállok . . .
Gunyolódnak nemzetemmel.
Gunyolódnak vélem, —
Ég az arcunk — perzseli a
Bosszuláz és szézen.

Mikor virrad már e nemzet
A válság napjára,
Melyen a rut osztrák igát
Magáról lerázza . . .
Mikor lövünk sebző nyilat
A kétfejű sasba
Hogy ne szálljon fejünk felett
Vakító magasba . . . ?!
Hadd essék le élettelen
Hadd tapossunk rája,
Hadd aludjék örökálmot
Urával a — sárba.
Hadd fujja ki gögös ura *
Gaz lelkét felette, —
Fájdalmát a feldühödött nép
Gunyosan nevesse!

Király Péter.

* Érsd: Kamarilla.

Három új füzet jelent meg ismét az „Olcso könyvtár”-ból, s mind a három különös érdeklődésünkre tarthat számot. Remekírónk népszerűsítése tekintetéből érdemes vállalkozás a „Zalán futása”-nak ez az olcsó kiadása (1300—04. szám) melynek kulturális fontosságát vitatni se lehet. Ily módon, ha lassanként összes remekírónkból készül olcsó kiadás, — a mit a Franklin-Társulat; annál inkább megtehet, mert irodalmunk legjavának a kiadási joga az övé, — az irodalom nem csupán a kiváltságosok birtoka lesz, mint eddig nagyobb részt, hanem közkinccse a nemzet egészének és minden osztályának egyaránt. Ugyanebből a szempontból örülhetünk a „Vojtina ars poetikája” új kiadásának is (Olcso Könyvtár 1305. sz.), mely Arany legkiválóbb szatirikus epistoláit tartalmazza. A harmadik füzetben: „Jolan esküvéje” (1306—7. sz.) Suderman Hermann egyik igen sikerült beszélyét olvassuk, jó magyar fordításban. Az „Olcso Könyvtár”-t a Franklin-Társulat adja ki Budapesten s egy-egy szám ára 20 fillér.

Gaal Mózes új könyve. Az ifjuság körében alig van kedveltebb és olvasottabb író, mint Gaal Mózes: hogy miért, akárki megfelelhet rá, ha elolvassa Gaal legújabb kötetét, melynek címe „Kegyelemkenyér”. Kevés író van, nemcsak nálunk, hanem a külföldön is, a ki a mindennapi élet valóságos keretében oly vonzó, realis és mégis romantikus színezetű mesét tudna szólni, mint Gaal. Alakjai mind olyanok, a minőkkel, úgy véljük, napról-napra találkozhatunk az életben: s ezek az alakok mégis különbek, jobbakké azokkal, akikkel az élet körülményei összehoznak bennünket. S ez éppen a Gaal Mózes egyik legfőbb érdeme: az ugyanis, hogy kivételes jellemeit nem tartjuk morális kaptafára szabott üres formáknak, hanem elhiszük róluk, hogy épp oly husból és verből való alakok, mint mi magunk vagyunk. Ilyen nemes egyéniség a „Kegyelemkenyér” hőse, Szalánczy Adám is, akinek küzdelmes életéből, nehéz megpróbáltatásaiból két igen nevezetes etikai igazság hámozódik ki; az egyik az, hogy a becsületes törekvés meg a kitartó szorgalom — bár szenvedések árán — mindig meghozza a sikert; a másik pedig az, hogy az igazi barát fölér a testvérrel, sőt talán még nála is hatalmasabb segítő az élet küzdelmeiben. A „Kegyelemkenyér” voltaképpen a barátság eposziája s egyszerűs mind drámai erővel megfestett eleven képe egy alapjában véve igen derék fiú nehéz küzdelmeinek. A ki olvassa, noha a sok viszontagság, mely a regény hőst éri, lehangozó és szomorú, mégis megkönnyebbült szívvel és reménykedő bizalommal teszi le a könyvet, mert az író igazságos osztó talentusa megtanította arra a nagy igazságra, hogy az emberi szív is, mint az arany, annál jobban veszti a salakját, minél nagyobb tűzön, több szenvedésen ment át. A szép és érdekes könyvet a Franklin-Társulat adta ki Budapesten, ára füzve 2.50 k.

CSARNOK.

Leányálmok.

Írta: **Horkay Elemér.** (13)

Ez volt az én logikus, józan észszel felállított diagnózisom a kegyed becses személyét illetőleg, nagyságos asszonyom, de miután módomban volt már a női lélek kaileidoszkopszerű, tüneményes elváltozásaimban gyönyörködhetni, mely gyönyör ugyan néha nagyon keserű volt, nem zárkoztam el teljesen azon föltevéstől sem, hátha ke-

gyed regények, psychikus befolyások hatása alatt tenyleg komolyan veszi a férfi és nő közötti barátságról szóló, kétségtelenül poetikus, de hazug elméleteket.

Igy tehát mai látogatásom elején köznyös, szürke hétköznapi dolgokról beszélgettem, elrejtettem valódi egyéniséget az álnaivitas köntöseben, melynek ránczai mögül aztán szabadon megfigyelhettem, hogy mily benyomást tesz önre az olyan társalgási módszer, melynek kétesértékű élvezetére mindketten kényszerítve lennénk ha én tenyleg kívánsága szerint „barát”-jává lettem volna.

— És most — nagyságos asszonyom — tette hozzá a főhadnagy mosolyogva, most: „kérem védenzem felmentését!”

Tardosné elgondolkozva nézett az előtte ülő huszárra és különböző érzelmekkel halgatta a főhadnagy fejtegetéseit, melyek részben megkapták a lelkét, másrészt azonban bosszankodott, hogy Méray annyira belelátott a lelkébe. Most már nagyobb erővel támadt fel benne a félelem, hogy kemény esatája lesz a főhadnaggyal, mert elég okos volt arra, hogy most már megértse Méray leplezetlenül kifejezett szándékát.

Néhány pillanatnyi gondolkodás után megszólalt:

— Ily formán tehát, főhadnagy ur, én most tudomán kívül psychologiai cadaver voltam az ön bonczése alatt. Nemde?

— Olyan formán van, nagyságos asszonyom. De biztosítom, hogy nem bátorítottam volna, ha az ön egyénisége, személye és lelke komolyan nem érdekelt volna.

— Nos és most mit ért el azzal, hogy tanulmány tárgyává tett?

— Azt, nagyságos asszonyom, biztosítékot szereztem magamnak arról, hogy közelebe maradhatok anélkül, hogy limonádéssa kellene válnom. Mert — tette hozzá nevetve — kegyed oly őszintén rettent meg az én előbbi subtilis (?) beszélgetésemről, oly tagadhatatlanul leritt arezáról a vágy, hogy elveszítse bennem a „jó barát”-ot, hogy élvezettel siettem magam valódi formában bemutatni, gazdagabb lévén azzal a tapasztalattal, hogy ön mennyire gyűlöli azt, amiért látszólag rajongott.

Tardosné elarulva látta magát s ez pillanatra kellemetlenül érintette, de mégis jobban szerette a dolgot így, mintha a főhadnagy az életben tenyleg oly poltron lett volna, mint a milyennek „taktikából”, álarczban bemutatkozott.

Most már tudta, az egyébként tapasztalt asszony, hogy szellemes s egyuttal lovagias emberrel van dolga, mely tulajdonságot az asszonyok jóval többre becsülik a férfiakban, mint bármely más jó tulajdonságot, mert hát ugyancsak csekély értékű a legszebb külsejü Adonis, ha e szép külső alatt valami hiu bab lakik, mely tele torokkal kiáltja világra elért sikereit s névjegyzéket tart a meghódított asszonyokról.

Igy tehát bátran szembeszállhatott a főhadnaggyal, a ki különben most derüs arezczal személtte a gondolkozó Tardosné láthatólag megelégedetten élvezte fejtegetései hatását.

Az asszony néhány pillanatig még várt, aztán minden tartózkodás nélkül mondta:

— Látom, Méray, hogy magából méltó ellenfél lesz, s hogy a jövőben ne tartson rosszabbna, mint maga, nyilt kártyákkal fogok játszani. Mert, amint látom, maga ellen felem?

— Csak annyiban, nagyságos asszonyom, amennyiben az előbb kifejtett theoriám megengedi. Tudniillik győző akarok lenni, hogy aztán rabszolgává legyek!

Folyt. köv.)

A világhírűvé vált gyémánt

Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nőidivat áruházában kaphatók. Divatos újdonságok megérkeztek. Olcsó árak. (2)

Csaknem teljesen új

és üzemképes vetőgépek igen jutányosan kaphatók részletfizetésre is. Piacz-u. 26 sz. alatt, főtrafik udvarban levő gépraktárban.

Tisztességes mosóné

(fürösztő) szülésznő mellé felvétetik. Czime megtudható a kiadóhivatalban.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debreczen, kistemplom bazár.

Ujonnan átalakított divatáruház.

„Menyasszonyi KELENGYE.”

Vászon, Készfehérnemű.

„Külön szőnyeg osztály.”

Ágy- és Asztalterítők, Fügönyök, Bortorszövetek, Cocus lábtörők, Flaneltakarók, Lópokrócok.

Linoleum.

Olcsó, szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylonból Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gézanál.**

1011—1903 vksz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságának V. 198/9—1903. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Grünfeld Adolf részére Törő Mihály debreczeni lakostól 75 korona tőke, ennek 1901. évi május 25 től számítandó 5% kamatai és eddig összesen 72 k. 19 fl. perköltés erejéig 1903. évi jul. 9-én biróilag lefoglalt és 1300 koronára becsült cséplő garnitura és butorokból álló ingóságok **1903 évi okt. hó 30-án d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben csapó-u. 87 és Eötvös-utca 42 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. okt. hó 5-én.

Bódogh Zs. bir. kiküldött.

Uj tűzifa raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a gyermekmenház mellett, a lóvasút telepén

uj tűzifa raktárt

rendeztem be, ahol állandóan a legjobb minőségű tűzifát árusítom.

== A pontos övezésért felelősséget vállalok. ==

Ugyanott vágott tűzifa is minden időben jutányosan kapható.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, tisztelettel

Özv. Pollák Edéné.

PEKAREK ^{FÉLÉ}

CHINA és CEYLON

TEA

minőségénél fogva, bármely más teával nem pótolható, miután finomsága, ereje és zamata a régen bevált keverési módszer által felülmulhatatlan marad. Senkise mulasszon el egy kísérletet megtenni. Csak eredeti csomagokban kapható minden finomabb drogusita, fűszer és csemege kereskedésben.

Debreczenben képviselve: Halmágyi József ur által.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a »Kigyo«-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajanlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arcszépítő s bőrapólo kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sörör, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudér, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőrapólo folyadék, mely a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kez-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíros s nem piszkítja a ruhat. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrovidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszeriára a Kigyo-hoz Debreczenben.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek meglőrését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor

1 üveg ára
1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gondal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerertáramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

== Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ==

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszeriára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávtól szemben.